

Kontrapunkt

BRANIMIR POFUK

branimir.pofuk@vecernji.net

Glazbeni kritičar, jedini za kojega zvijezde poput Rachlina održavaju ulične koncerte, umjetnost rabi kao moćno oružje protiv svakog oblika primitivizma, nekulture i neznanja

DIRIGENT KOJEM NI JAMES BOND NIJE DORASTAO

Bila je to spektakularna, logistički i obavještajno vrlo zahtjevna akcija. Cilj joj je bio u pojas Gaze prokrijumčariti čitav orkestar sastavljen od berlinskih i bečkih filharmoničara te članova Berlinske državne kapele, Pariškog orkestra i Orkestra milanske Scale. Specijalni avion poletio je iz Berlina, u Beču su pokupili ostale pripadnike elitnih glazbeničkih postrojbi i nastavili do Egipta, odakle su kopnom, u konvoju vozila s oznakama UN-a, produžili u pojas Gaze. Stigavši u kulturni centar al-Mathaf u samoj Gazi, specijalci su otvorili kovčege različitih oblika, iz njih izvadili instrumente i zasvirali Mozarta. Najprije Malu noćnu muziku, a potom 40. simfoniju. U publici, koja je odabrana i okupljena na jednako konspirativan način, bilo je i dvjestotinjak palestinskih mališana.

ŽIDOVSKO-ARAPSKI ORKESTAR

Tog 3. svibnja 2011. situacija u Gazi, pod totalnom blokadom izraelske vojske, bila je naročito napeta. Još uvijek je trajao sukob Hamasa i Fataha, samo dan ranije Amerikanci su ubili Osamu Bin Ladenu, a glavni organizator i dirigent koncerta bio je Židov, doduše rođen u Argentini, ali od mladosti vezan za svoju drugu domovinu Izrael. Ali, on je vjerojatno i jedini izraelski Židov koji ima i počasno palestinsko državljanstvo koje je prihvatio na zgražanje onih svojih sunarodnjaka koji ga smatraju izdajnikom, pa čak i antisemitom, kao što ga i mnogi Arapi smatraju cionističkim provokatorom.

Perfektно govori barem sedam jezika i nezaustavljiv je u misijama poput ove opisane premda će na jesen navršiti 70 godina. I zato mu James Bond nije ni do koljena. Njegovo je ime Daniel Barenboim i mogli ste ga vidjeti u prijenosu otvaranja Olimpijskih igara u Londonu među šest svjetskih uglednika koji su nosili olimpijsku zastavu. On je bio onaj posljednji, vrlo nizak i potpuno sijed čovjek ptičjeg lica, pomalo nalik na sovu. Ne znam jesu li vam o njemu išta rekli komentatori HTV-a, od kojih sam već na početku prijenosa pobjegao na pristojniji televizijski kanal, ali sumnjam da su znali da je maestro Barenboim, jedan od najvećih dirigenata i pijanista današnjice, na olimpijsku svečanost stigao ravnos koncerta na kojem je na drugom kraju Londona dirigirao izvedbom Beethovenove Devete. Bio je to vr-

hunac niza od pet koncerata na kojima je Barenboim, u sklopu festivala BBC Proms, izveo sve Beethovenove simfonije.

Barenboim je trenutačno na čelu slavni opernih kuća i orkestara u Berlinu i Milanu, ali Beethovena je u Londonu svirao sa svojim mezcimcima, orkestrom sastavljenim od mladih Židova i Palestinaca iz Izraela te Arapa iz svih okolnih bliskoistočnih zemalja. Ansambl je osnovao 1999. skupa sa svojim velikim palestinskim prijateljem Edwardom Saidom. Dali su mu ime West-Eastern Divan prema istoimenoj Goetheovoj pjesničkoj zbirci nadahnutoj djelom perzijskog pjesnika Hafiza. Vremena su se od tada pogoršala. Komentirajući poruku Beethovenove i Schillerove Ode radosti, Barenboim je ovih dana za Times sarkastično izjavio: "Da, i svi će ljudi biti braća, osim nekoliko milijardi izuzetaka".

Za razliku od proteklih godina, u orkestru više nema mladih Iranaca, a i samim Palestincima i Židovima iz Izraela sve je teže svirati rame uz rame. "Oni koji se odluče pridružiti našem orkestru moraju biti vrlo hrabre

Zove se Daniel, ali ne Craig, perfektно govori sve svjetske jezike, Izraelac je, Židov i Palestinac, a nakon Olimpijskih stiže i na Dubrovačke ljetne igre

i prosvijećene osobe iz istih takvih obitelji", rekao je maestro. Upravo zato on ustraje u mirotvorstvu i promicanju elementarne ljudskosti koju umjetnost i kultura promiču ustrajnije nego bilo koja religija i politika.

KONCERT NAKON OLUJE

Kada je 1967. Izrael okončao svoju vojnu šestodnevnu oluju, Barenboim je svirao na koncertu kojim se u Jeruzalemu slavila pobjeda. Ali, to ga ne priječi da svoju zemlju i zemljake kritizira svaki put kad segregaciju, rat i mržnju pretpostavljaju razgovoru, upoznavanju i traženju mira pod svaku cijenu, pa i s najljućim neprijateljima. Barenboim će o tome 18. kolovoza govoriti i u Dubrovniku svirajući u Kneževu dvoru glazbu Franza Schuberta, na svom prvom koncertu u Hrvatskoj. Prava poruka u pravo vrijeme.